

november 2011

SamenKerk ⁹

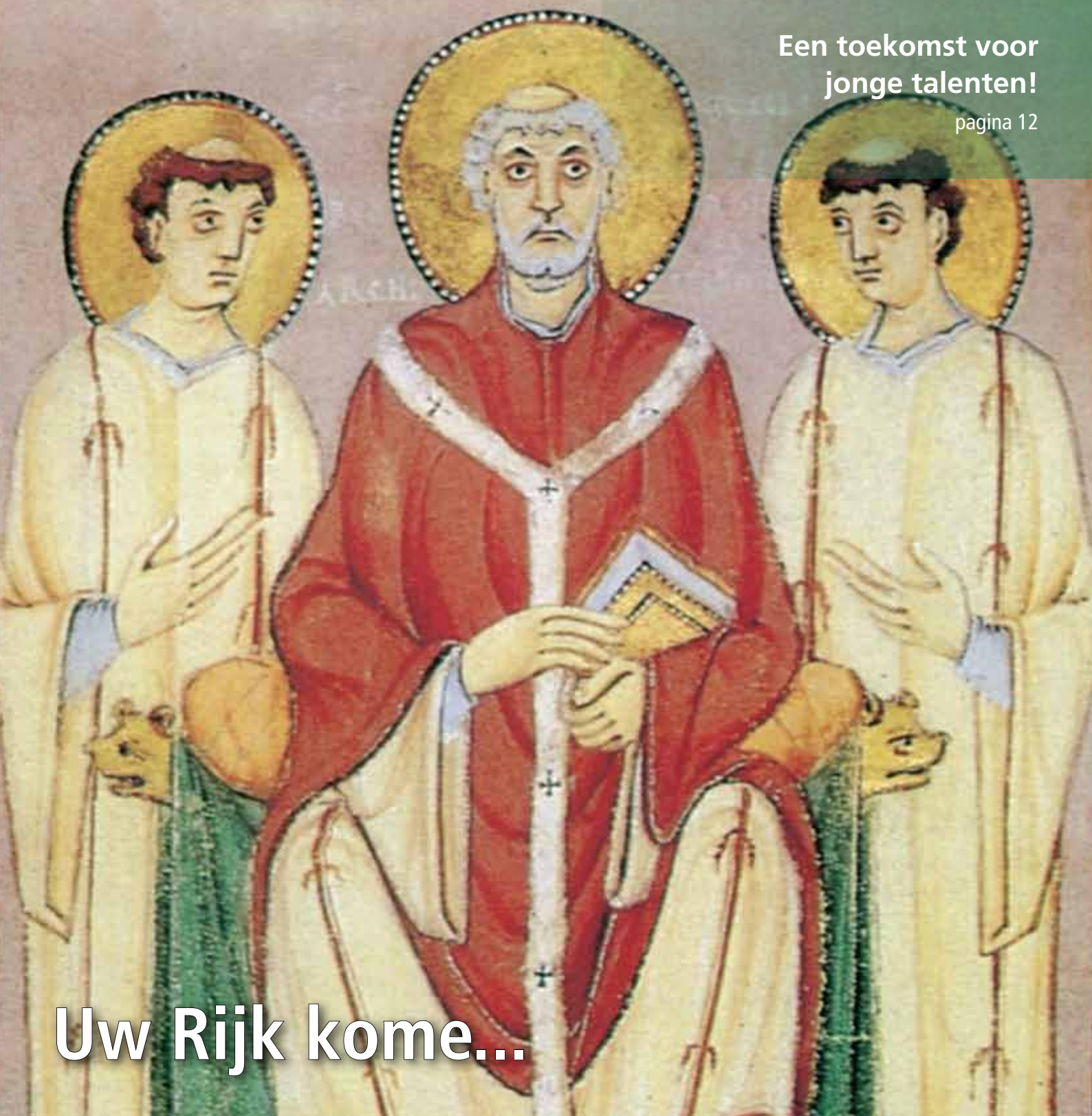
Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

"Doe maar wat Hij zeggen zal"

pagina 4

Een toekomst voor
jonge talenten!

pagina 12

Uw Rijk kome...

In dit nummer

Van de redactie	3
“Doe maar wat Hij zeggen zal”	4
Uw Rijk kome...	6
KISIkids bij OLV ter Nood	8
De Zeevang	10
Een toekomst voor jonge talenten	12
Van Onderop	14
Uw Rijk kome...	16
Parish of the Blessed Trinity	17
'n Beetje Crypto	18
Bijzondere kerstallententoonstelling in Egmond	19
Waar leg je de klemtoon?	20
Adventsactie 2011 in uitvoering	22
Vermeldenswaard	24
Bergrede is onze basis	25
Familiedag bisdom Haarlem-Amsterdam	27
Jongerenpagina's	28
Personalialia	30
Onbekende geschiedenis	32

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 9 jaargang nr. 36

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)
Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)
Evert Veldman (Wereldwijd)
Beate Gloude-mans (Wereldjongerendagen)
Mirjam Spruit - Borst (Jongerenpagina en Catechese)

Abonnementsprijs:
€ 27,00 per jaar; buitenland: € 33,50 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
ACTA Uitgeversorganisatie
Postbus 7160
6050 AD Maasbracht
Telefoon: (0475) 463 465
E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Onder de schuts van Willibrord

Natuurlijk ook omdat we deze maand zijn Hoogfeest gevierd hebben (op 7 november) staat de Heilige Willibrord op het omslag van Samen Kerk. Maar er zijn meer goede redenen.

Op maandag 24 oktober maakte de Heilige Stoel bekend, dat mgr. dr. Jan Hendriks, rector van Grootseminarie De Tiltenberg, door paus Benedictus XVI was benoemd tot hulpbisschop van Haarlem-Amsterdam. Hoewel de benoeming van een hulpbisschop altijd op zichzelf staat (en dus niet per se in een “rij”) is het duidelijk dat de hulpbisschop in ons bisdom een traditie begint te worden. Na mgr. Lescauwet M.S.C., die tegenwoordig in Tilburg woont, in het rusthuis van zijn congregatie, mgr. Punt en mgr. Van Burgsteden, die te kennen heeft gegeven dat hij iets meer tijd zou willen krijgen voor zijn gemeenschap in Amsterdam en het pastorale werk daar, nu dan de rector van de priester – en de diaken/catechistenopleiding. Niet voor niets zijn deze beide opleidingen genoemd naar de patroonheiligen van ons bisdom, Sint Willibrord en Sint Bonifatius.

De Bisschop heeft drs. G. Bruggink benoemd tot nieuwe president van De Tiltenberg, en daarmee direct ook tot directeur van de beide opleidingen. De benoeming gaat formeel in op 1 januari, in de komende weken zal de nieuwe rector zich gaan oriënteren. “In nomine Domini feliciter”, gelukkig in de naam van de Heer, zoals een beroemd gezegde van Willibrordus luidt.

De H. Willibrord mag niet alleen gelden als de eerste geloofsverkondiger in de Noordelijke Nederlanden, maar ook, zoals tijdens de jongste Willibrorddag werd gememoreerd, ook als de benedictijn wiens roeping – de kerstening van mens en wereld – uiteindelijk de aanzet gaf voor de eerste droogleggingen in het Hollandse en Friese klei- en veengebied. Willibrord is dus in alle opzichten een man van “cultuur”, van kerstening van onze hoofden en harten.

De bede die dit nummer siert: “Uw rijk kome”, is Willibrords benedictijnen zogezegd op het lijf geschreven. En voor ons, die nu moeten meemaken hoe de cultuur van Willibrord langzamerhand zijn christelijke hart verliest, is er alle aanleiding om de patroon van ons land aan te roepen. Want we moeten verder. Met onze nieuwe hulpbisschop. In nomine Domini feliciter.

Wim Peeters, hoofdredacteur.

Bij de voorplaat:
De Heilige Willibrord
tussen twee diakens.
Illustratie, Trier, ong. 1000

“Doe maar wat Hij zeggen zal”

Mgr. Hendriks nieuwe hulpbisschop van Haarlem-Amsterdam

Paus Benedictus XVI heeft mgr. dr. Johannes Hendriks, rector van De Tiltenberg, benoemd tot hulpbisschop van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Dat heeft de Heilige Stoel op dinsdag 25 oktober bekendgemaakt. Mgr. Jan Hendriks wordt op 10 december in Hilversum gewijd, dit vanwege de restauratie van de St.Bavo in Haarlem die dan nog in volle gang is.

Johannes Willibrordus Maria Hendriks werd geboren te Leidschendam op 17 november 1954. Hij volgde het klein-seminarie Leeuwenhorst te Noordwijkerhout, waaraan hij in 1973 eindexamen gymnasium α deed. Dat hij priester wilde worden, stond voor hemzelf al vast toen hij nog heel jong was. Al voordat hij zijn Eerste Communie had gedaan, riep hij dat hij later Paus wilde worden toen de juffrouw op school hem naar zijn toekomstplannen vroeg. “Daarna heb ik daar nooit mee zo aan gedacht, maar ik wist wel zeker dat ik priester wilde worden,” lacht hij tijdens de persconferentie ter gelegenheid van zijn benoeming.

Mgr.Hendriks is goed bekend in het bisdom en ook bisschop Punt kent hij al jaren: “We kennen elkaar uit de laatste klas van het seminarie, nu 33 jaar geleden.” In 1997 werd mgr.Hendriks vice-rector en studieprefect, in 1998 rector van het grootseminarie van het Bisdom van Haarlem-Amsterdam (De Tiltenberg) te Vogelenzang. Tevens is hij directeur van het Sint Bonifatius-instituut dat in De Tiltenberg is gevestigd en dat in 2008 door de H. Stoel is opgericht als Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen. Aan beide instituten is hij als docent verbonden. Hij heeft zich al die jaren met hart en ziel voor De Tiltenberg ingezet: “Ik vond mezelf een

bevoorrechte positie hebben: je bent dag in dag uit bezig met de toekomst van de kerk en je hoort de prachtige verhalen.” Hij zag de laatste jaren ook een positieve ontwikkeling: “We hebben de afgelopen jaren 40 priesterwijdingen gehad en veel diakenwijdingen. Er ontstaat een nieuw elan!”

Mgr.Hendriks blijft bescheiden en nuchter onder zijn benoeming: “Ik hanteer al sinds mijn priesterwijding het motto van paus Johannes XXIII: *Zoek niets en weiger niets.*” Zijn wapenspreuk ‘*Doe maar wat Hij zeggen zal*’ past daarbij: “Ik ben blij om dit te mogen doen. Ik wil midden in de maatschappij staan om de Blijde Boodschap te verkondigen.” <

Facebook

Het nieuws van de benoeming van mgr.Hendriks verspreidde zich razendsnel op dinsdag 25 oktober, mede dankzij het feit dat mgr.Hendriks het op zijn facebook-pagina had gezet. Facebook-vriend en Samen Kerk redacteur Margot de Zeeuw greep de kans aan voor een chatgesprek met de nieuwe bisschop!

Chat

 Ik heb de afgelopen weken veel gesprekken gehad met de raden van bestuur van diverse grote financiële instellingen. Ik merk dat ze terugkeren naar normen en waarden en zich realiseren dat je zonder ‘grondslag’ geen bedrijf kunt runnen, dat je een ‘bodem’ nodig hebt. Denkt u dat de kerk een rol zou kunnen spelen bij deze ontwikkeling?

Chat

 Ja zeker! Op de Tiltenberg zijn we daar druk mee bezig. Twee jaar geleden is daar het Centrum voor de Sociale Leer opgericht en dat houdt zich bezig met veel van dit soort vragen. Het volgende symposium dat wordt georganiseerd gaat precies over Economie en ethiek! Dus je wordt op je wenken bediend!

 Zouden we daar als kerk dan niet meer mee de boer op moeten? Deelnemen aan het publieke debat bijvoorbeeld?

 Helemaal mee eens! Maar daarvoor heb je bekwame, goed gevormde mensen nodig. Dus ik zou zeggen: laat iedereen meedoen met die studiedagen van het Centrum voor de Sociale Leer!

 Ziet u voor uzelf en de andere bisschoppen ook een rol? De grote baas van een van onze grootste ziektekostenverzekeraars vertelde me dat zijn rol eigenlijk weinig anders is dan die van de pastoor, namelijk vertellen hoe het zou moeten en vervolgens het goede voorbeeld geven.

 Ja, beide zijn belangrijk: woorden zonder daden slaan natuurlijk niet aan. Ik hoop zeker een bijdrage te leveren, maar het is ook belangrijk mijn eigen grenzen in de gaten te houden. Ik heb niet overal verstand van!

 Hebt u dan bepaalde prioriteiten of aandachtsgebieden waarop u zich wilt gaan concentreren?

 Voor mij is en blijft prioriteit nummer 1 de verkondiging van het evangelie. We hebben zo’n goede boodschap, de beste die er is, vind ik. Maar moslims zeggen vol trots dat ze moslim zijn, wij kruipen in de hoek. En veel katholieken weten bijna niets van hun geloof af. Toch zijn steeds meer mensen ervan overtuigd dat er blijvende waarden zijn en zij zoeken...

 Gaat u de nieuwe media betrekken bij de verkondiging? Wij zijn nu aan het chatten, bent u bijvoorbeeld straks beschikbaar voor mensen die dat willen voor rechtstreeks ‘chatcontact’?

 Ik vind de sociale media wel belangrijk; de katholieke kerk moet die zeker meer betrekken bij de verkondiging en de communicatie in het algemeen. Hoeveel tijd en gelegenheid ik er zelf voor zal hebben? FF zien...

 Ik merk dat met name jongere generaties veel en intensief gebruik maken van de nieuwe media. Het zou een prachtige ingang zijn.

 De communicatie met de WJD-gangers gaat helemaal via facebook

 Werkt dat goed? Hebt u het idee dat er op facebook uitwisseling ontstaat?

 De jongeren die naar de WJD zijn geweest houden contact met elkaar via facebook en spreken zo ook af om elkaar te ontmoeten. Werkt prima, volgens mij!

 Dan over naar de oudere generatie. U bent afgelopen week met uw ouders naar Rome geweest. Wat vinden zij van uw benoeming?

 Zij zijn er best wel blij mee. Ik hoop natuurlijk dat dat zo zal blijven...

 Hebben uw ouders een belangrijke rol gespeeld bij uw roeping en priesterschap?

 Zij heb ben een belangrijke rol gespeeld in de opvoeding, natuurlijk. Zij hebben mij het geloof meegegeven. Daar ben ik hen dankbaar voor. Maar zij hebben mij nooit gepusht om priester te worden. Ik zou eerder zeggen: integendeel!

 Hoezo integendeel?

 Toen ik voor die keuze stond, was het begin van de zeventiger jaren. Je hoorde alleen van priesters die uittraden, maar priester worden... dat deed niemand. Mijn ouders hebben me toen wel gewezen op de moeilijkheden die eraan mijn roeping verbonden waren.

 Waaraan moet ik dan denken?

 Sommige van die moeilijkheden en vragen zijn er nu nog wel: waar gaat het naar toe met de Kerk, zul je wel gelukkig worden als priester? Het is een keuze voor het hele leven, weet wat je doet... enzovoorts

 Hoe wist u dat u deze moeilijkheden zou kunnen overwinnen – als dat de goede verwoording is, dat klinkt als strijd terwijl het dat misschien niet is geweest?

 Voor mijzelf was die strijd er niet. ik had de innerlijke overtuiging dat dit de weg was die ik moest volgen. Ik had die overtuiging terug gekregen (na de puberteit) op een heel bepaald moment, toen ik een boek van W.F. Hermans aan het lezen was. Ik was toen eigenlijk wel zeker. Maar voor anderen om mij heen, waren de vragen en moeilijkheden er natuurlijk wel.

 Is het geworden wat u ervan verwachtte?

 Zeker! Ik heb er gelukkig nooit spijt van gehad. Maar Margot: nu is mijn bezoek er...

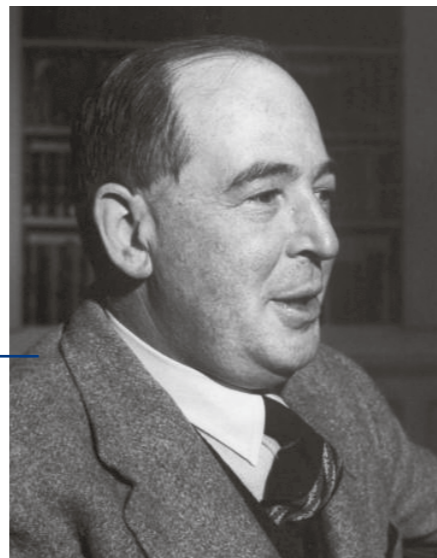
Uw rijk kome

In het artikel “Vadertje staat” van het septembernummer van SamenKerk eindig ik met de stelling dat we als Christenen moeten leren onze nek uit te steken. We kunnen door onze overtuiging en levenshouding een verandering teweeg brengen in de media, bedrijven, scholen en politiek. In zekere zin wordt dat ook van ons verwacht, maar dat moet niet gezien worden als een regel van buitenaf of – nog erger – als een commando van hogerhand...

Het gaat om een proces van verinnerlijking. Het betreft een diepere laag van ons menszijn dat verder gaat dan de logica of ons redeneren. C.S. Lewis beschrijft in zijn boek “De grote scheiding” een retrospectieve blik op de hemel en de hel. Mensen die in de hemel zijn zouden, als zij op hun leven op aarde terugkijken, concluderen dat eigenlijk alles wat zij hebben doorgemaakt in zekere zin de weg naar de hemel inluide. Hun mooie momenten van vreugde en succes, maar ook de momenten van

verdriet, pijn en mislukking droegen allemaal bij aan de weg die zij bewandelden naar de hemel toe. Omgekeerd denken de helbewoners in het verhaal van Lewis dat zij eigenlijk altijd al in de hel hebben gezeten. Vreugde en

C.S. Lewis beschrijft in zijn boek ‘De grote scheiding’ hoe mensen die in de hemel zijn terugkijken op hun leven.

succes op aarde waren slechts kwellingen waardoor het verdriet, de mislukking en de pijn alleen maar groter werden. De helbewoners waren van mening dat zij vanaf het begin al veroemd waren tot de hel, die dan ook al direct begon. De hemelbewoners vonden juist dat zij vanaf het begin al met één been in de hemel zaten, en dat de pijnen die zij ervoeren op de aarde hen juist een zetje gaven om nog meer het hemelse te aanschouwen. Naast het feit dat Lewis hiermee de term “predestinatie” in een heel ander licht brengt, kunnen wijzelf daar ook lering uit trekken. Durven wij als Christenen met één been in de hemel te staan? Durven wij de situatie waarin we ons bevinden te zien vanuit een groter perspectief, of sluiten we ons liever op in de situatie, waardoor we ons feitelijk opsluiten in onszelf? Onbewust moet ik bij dat laatste denken aan het lied “Welcome to hotel California”, waarin volgens sommigen *The Eagles* de hel beschrijven: “We are all just prisoners here, of our own device” en “You can checkout any time you like, but you can never leave!”

Het onderwerp van deze SamenKerk is “Uw rijk kome”. Op de eerste plaats kunnen we ruimte maken in ons eigen hart voor het Koninkrijk van God. Deze ruimte maakt dat we op een bepaalde manier “hemelbewoners” op aarde zijn. Dat betekent niet dat we minder betrokken zijn op de dagelijkse dingen, maar juist méér. Het betekent dat we ons niet verliezen in problemen of conflictsituaties, en ook dat we ons niet laten meeslepen door de waan van de dag. De dingen die we met elkaar

Moeder Theresa stond in deze wereld, maar was niet van deze wereld.

meemaken krijgen daardoor juist een extra dimensie, zij krijgen een betekenis!

Misschien even concreet naar de “problemen” van onze maatschappij. De financiële crisis, de opwarming van de aarde, de verharding van de samenleving. Allemaal concrete problemen waar we als mensen mee te maken krijgen, al is het maar omdat we het in onze portomonnaie gaan voelen. Maar als we deze problemen gaan zien als op-zichzelf-staand, dan bestaat het gevaar dat zij als het ware een nieuw geloof in ons aanwakkeren. Een geloof waarin we zelf de profeet of de messias zijn, een geloof waarin we zelf de oplossing vormen van ons probleem. We sluiten ons dan op en laten ons dan afleiden van de essentie: dat we Gods vrije kinderen zijn en in zijn hand liggen.

In het dagelijks leven kunnen we als Christenen een verschil maken door te laten zien hoe we vrije mensen zijn als kinderen van God. En als we echt vrij zijn, is het niet zo erg als we een keer de wind van voren krijgen omdat onze mening anders is dan die van anderen. We durven uit te komen voor zaken die onszelf overstijgen, die – als gevolg van de reacties van anderen – misschien zelfs beledigend of kwetsend voor onze persoon zouden kunnen zijn.

Als we kijken naar grote persoonlijkheden binnen onze wereld en onze Kerk, dan zijn dat meestal geen mensen die populair proberen te zijn door zich door een (maatschappelijk) probleem te laten meeslepen, maar het zijn juist mensen die het probleem in een groter perspectief kunnen plaatsen. In onze Kerk zijn dat mensen die laten zien dat zij weliswaar met twee benen op deze wereld staan, maar daarmee nog niet van deze wereld zijn. Zoals moeder Theresa bijvoorbeeld. Ook wij kunnen, als we ruimte maken in ons hart voor het koninkrijk van God, een stukje hemel op aarde brengen. We kunnen voorbeelden zijn van vrije mensen die zich geliefd weten door hun hemelse Vader: Als politicus, als bestuurder, als leraar, als journalist. Maar ook als vader, als moeder, als echtgenoot, als pastoraal verantwoordelijke of op welke plaats we ook staan. <

SVA

KISIkids bij "Onze Lieve Vrouw ter Nood" te Heiloo

Zaterdagmiddag 29 oktober was de Bedevaartkapel bij Onze Lieve Vrouw ter Nood gevuld met een enthousiast klappend publiek. Zij hadden genoten van een optreden van de KISIkids uit Helmond.

KISIkids zijn kinderen die op een bijzondere manier met het Evangelie bezig zijn. Zingend en dansend spelen zij de verhalen die ons zijn overgeleverd en een inspiratie en een opdracht zijn in ons leven. Maar daar blijft het niet bij. KISIkids krijgen ook catechese en daarin gaan ze op zoek naar God. Dat wil niet zeggen dat alle kinderen die zich aansluiten al een basis van thuis uit moeten hebben meegekregen. KISIkids groepen staan open voor iedereen die mee wil doen. En alle kinderen krijgen de gelegenheid om hun eigen talent te vinden en te ontwikkelen. Dat kan als speler in de musical zijn maar ook als decorbouwer of hulp bij de afdeling opbouw en techniek.

De KISIkids uit Helmond kwamen op vrijdagavond 28 oktober al aan in het Heiligdom "Onze Lieve Vrouw ter Nood". Om 22.00 uur reed de touringcar voor de deur van het voormalig Julianaklooster en stroomde 51 kinderen en 19 begeleiders de trappen op naar de slaapzalen en gastenkamers. Er was geen bed meer leeg. Zij kwamen uit Den Haag waar ze een optreden hadden gehad. De KISIkids waren niet alleen in Heiloo voor de uitvoering op zaterdagmiddag. Zij maakten ook deel uit van de Familiedag van het Bisdom, die op zaterdag werd gehouden op het Heiligdom. Terwijl de ouders luisterden naar de spreker Anton Vansteenwegen, kregen

de kinderen een KISIworkshop, waarin ze samen met de KISIkids van Helmond zongen en dansten.

Aan het eind van de Familiedag kwamen ouders en kinderen naar de Bedevaartkapel. En zij niet alleen. Uit het hele bisdom waren mensen verzameld. Een paar weken voor de uitvoering waren er posters en flyers verstuurd naar alle parochies en 200 basisscholen in ons Bisdom om iedereen te informeren dat de KISIkids kwamen optreden. In de kapel was een prachtig podium gebouwd van 8x10 meter, een geluidsinstallatie neerge-

zet en echte toneellichten opgehangen. Dit alles zorgde voor een fantastische uitvoering van de musical "Lilli en de ongelofelijke comeback". Na afloop werd aan de kinderen in het publiek gevraagd of ze ook zin hadden om in een musical te spelen. Er gingen veel vingers omhoog en er werd enthousiast gereageerd op de mededeling dat dat in 2012 ook mogelijk zal zijn in ons Bisdom. In januari zal er tijdens de kerstvakantie een KISIkamp worden gehouden bij Onze Lieve Vrouw ter Nood. De professionele kracht van KISI-Nederland zal de musical "De Hemel op stelten" instuderen. Op 3,4 en 5 januari

repereren de kinderen van de KISIkids groep van Onze Lieve Vrouw ter Nood in het Julianaklooster, gelegen op het Heiligdom. Zij kunnen blijven eten en slapen in het gedeelte dat speciaal voor kinderen, tieners en jongeren is bestemd. Op 5 januari zal de uitvoering weer in de Bedevaartkapel plaats vinden. Informatie en inschrijfformulieren via >> info@olverternood.nl. Wilt ook iets zien van KISI, zoek dan op internet >> www.kisi.nl <

Liesbeth van Gool

De Zeevang

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Stuur ons gegevens. Onlangs was 'De Zeevang' in het nieuws. Een zeer bijzondere vondst was er gedaan.

De huidige IJsselmeerkust heeft een heel ander verloop dan vroeger. Het was zelfs zo dat er ruzietjes waren tussen de abdij van Egmond en de abdijen in de buurt van Leeuwarden over parochies in de streek (tussen Hoorn en Enkhuizen). De zee heeft de beide Frieslanden uit elkaar gedreven en steeds vaker het overgebleven land overspoeld. Dat gold vooral voor de streek onder Hoorn en Hoorn zelf. Het huidige Hoorn ligt veel westelijker dan het oude Hoorn. Datzelfde geldt ook voor de het dorpje Scharwoude en het verderop gelegen Etersheim, nu een landelijke buitenwijk van Oosthuizen. Duikers deden daar in 2009 een interessante vondst.

Het verdronken Etersheim

Het oude dorpje Etersheim lag echt aan het einde van de bewoonde wereld (einders-heem). Het bestond uit een oud kerkje en drie of vier huizen. Men vond het in de 16e eeuw niet de moeite waard om de dijk die het zuidelijker gelegen Warder met Hoorn verbond er omheen te leggen. En zo gebeurde wat te verwachten was: het dorpje verdween in zee en vanaf 1639 moest men een nieuw kerkje (in 1905 vervangen) bouwen binnen de dijk. Ook werd in 1905 de school gebouwd waar C.J. Kievit als bovenmeester tijd over had en zijn Dik Trom-boeken schreef. Wie de prachtige ANWB Kogge-route volgt, komt er doorheen. Een vaste stop is het trappe-tje de dijk op. Men heeft vandaar zicht op het noordelijker gelegen schilderachtige Schardam (met een van Wou-klok uit 1496!) en de polder van Etersheim, waar aan de zuidkant een molen prijkt bij het diepste punt van Noord-Holland.

Op 13 en 14 augustus 2009 heeft de dienst Archeologie Onder Water van de provincie Noord-Holland in samenwerking met enkele wakkere duikers 50 meter buiten de kust bij Etersheim een gave 12e-eeuwse sarcofaag naar boven gehesen. Tevoren waren de amateur-duikers gestoten op resten van het verdronken dorp. Kleinere objecten werden naar boven gehaald. Tot men stuitte op een grote 2.10 meter lange zandstenen doodskist. Dat was elders (Wieringen) ook gebeurd; de stenen bakken waren bij de boeren zeer geliefd en werden als drinkbakken

voor het vee gebruikt. De deksel is dan niet nodig en wordt weggegooid. Zo niet in Etersheim! Een geheel gave deksel (niet helemaal gaaf: hij was in tweeën gebroken) werd naar boven gehaald. De dekselstukken lagen schuin naast de kist onder water. De kist had een vieze grijze kleur, maar na droging werd hij prachtig rood en zo prijkt hij in de Oosthuizense kerk.

Oosthuizen, hoofddorp van de Zeevang

Aan de rand van het vroegere Beemstermeer, in de veenontginning Zeevang, ligt het dorp Oosthuizen dat al in 1212 genoemd wordt. In de 17e eeuw kreeg het, na de drooglegging van de Beemster een deftig dorpsstraatje. Er woonden belangrijke mensen. Opvallend is de op de hoek van de polder gelegen kerk. Het is een imposante kruiskerk met koor en transept uit 1511 en een heel kort schip uit 1518. In de oude dakruiter hangt een Van Wouwklok, eveneens uit 1511. De kruiskerk van Oosthuizen bevat ook een uniek orgel uit 1520, veel ouder dus dan dat in de Haarlemse Bavo. De klok is nog uit de katholieke tijd, het orgel idem dito. Vroeger stonden er vrijwel identieke kerken in Middellie en Warder. Allemaal door latere bouwsels vervangen. Men vermoedt dat hij aan St. Nicolaas was gewijd zoals zoveel kerken in plaatsen die met de zeevaart te maken hadden. Overgegaan in protestantse handen bleef er geen heiligenbeeld over. Wel treffen we in de kerk beelden aan van oude mythologische figuren. Men vindt die op het enorme (onlangs gerestaureerde) grafmonument voor François van Bredehof, dat sinds 1721 de gehele zuidwand van de kerk bedekt. Er is weinig christelijks aan te ontdekken; Minerva is wel aanwezig! Dat een calvinistische kerkenraad zo iets goedkeurt! Ook een beetje opschepperig zijn de donkere rouwborden voor de andere Van Bredehofs tegen de zuilen. De kerk is zo bijna alleen mausoleum geworden voor

deze belangrijke mensen. Ze bewoonden een buitentje tussen de vaart en de dorpstraat ingeklemd. Als VOC-ers waren ze heel bekend in Amerika en elders. In Antwerpen hangt een portret van een van de familiepatriarchen. Sinds kort staat echter voor de tombe van François een heel ander object: de prachtige 12-eeuwse sarcofaag die bij Etersheim gevonden is.

De sarcofaag

Het woord sarcofaag betekent letterlijk: 'vleeseter', een wel zeer crue omschrijving van het gebeuren dat zich in de doodskist afspeelt. Maar zijn wij niet allen sterfelijk en noemde Franciscus de dood niet een zuster die vervloekt en gezegend was? De prachtige kalkstenen dieprode doodskist wordt gesierd met twee langwerpige staven. Men dacht eerst dat het bisschopsstaven waren, maar er was hier geen bisschop te bekennen. Neen, het moesten de staven voorstellen van de Goede Herder die zijn schapen naar zich toe haalt (de krul staat naar buiten gericht). In de oud-christelijke tijd werd de herdersstaf gezien als een vrome versie van de levensboom. In het midden van het deksel is een kruisstaf uitgehouwen, uitmondend in het Ypsilonteken. Halverwege is een dwarsbalk van het kruis in een cirkel gevat. Die cirkel kan dan weer gezien kan worden als een vrome variant op het zonnerad. Het ligt voor de hand dat men zich afvraagt wie hier ooit in begraven zijn. Het gaat duidelijk om belangrijke mensen: een gewone keuterboer kon zich zo'n begraafplek niet veroorloven. De sarcofaag staat voorlopig nog in Oosthuizen, het geplande museumdepot van de archeologische dienst in Castricum is nog niet klaar.

De sarcofaag met op de achtergrond het monument van François van Bredehof.

Katholieken zijn er hier weinig. De meeste katholieken trokken naar Hoorn, Purmerend of Westbeemster. In 1960 werd in Oosthuizen een bijkerkje van de Purmerendse Paulusparochie ingericht in een oude dokterswoning. De vroegere pastoor Keijzer (1972-1989) woonde boven en had als het ware de kerk in zijn huiskamer. Inmiddels is de bovenverdieping gesloopt en de kerkzaal flink uitgebreid en in verbinding gebracht met een ouderencentrum, dat nu de kerk ook als stiltecentrum gebruikt. De kerkgangers genieten van hun intieme kerkzaal en zijn blij met haar patroon Franciscus, groot natuurvriend zoals alle mensen in deze regio. Zijn zonnelied is een unieke lofzang op het leven (en de dood) en zijn gebeden roepen ons op te bouwen aan een nieuwe wereld van vrede en recht. En in de kerstnacht verhuist de katholieke gemeenschap (die dit jaar 50 jaar parochie is) even naar hun oude honk, de grote kerk waar de katholieke parochie al ruim veertig jaar gastvrijheid geniet. <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van het bulletin van de Historische Vereniging Oosthuizen uit 2011 over de Sarcofaag van het verdronken dorp Etersheim en van de Archeologische kroniek van Noord-Holland 2009.

De vangst bij Etersheim op 14 augustus 2009.

Het Franciscuskerkje.

Stichting Filibata zet zich in voor Filipijnse kinderen

Een toekomst voor jonge talenten!

Wat beweegt je om je in de avonduren in te zetten voor weeskinderen in de Filipijnen? Is het solidariteit, verder kijken dan je eigen wereld of nog iets anders? Lenneke Alink van stichting Filibata vertelt waarom ze naast haar drukke baan ook vrijwel dagelijks zorgt voor de jongste en meest kwetsbare kinderen in een van de grootste katholieke landen ter wereld.

Het begon negen jaar geleden, toen Lenneke Alink na haar studie psychologie als vrijwilliger naar de Filipijnen vertrok. Ze werkte er vier maanden in een kindertehuis: "Ik heb ontwikkelingspsychologie gestudeerd en heb in het kindertehuis de medewerkers geleerd hoe ze met bepaald gedrag van de kinderen kunnen omgaan. Er was namelijk weinig kennis en beleid op dit gebied." Waarom wilde zich inzetten voor onbekende kinderen ver weg? Lenneke: "Ik wilde sowieso vrijwilligerswerk doen na mijn studie, iets betekenen voor anderen, én ik wilde mijn eigen horizon verbreden. Letterlijk ook: ik vond het

goed om met eigen ogen te zien hoe het er elders in de wereld aan toegaat en me te realiseren dat onze luxe niet vanzelfsprekend is."

Liefde en aandacht

Lenneke richtte samen met Karin van Assen de stichting Filibata op. Dat betekent: Kinderen van de Filipijnen. Het bestuur is inmiddels uitgebreid met Janneke Brouwer. Gedrieën werken zij, naast hun drukke banen, aan het verbeteren van de omstandigheden voor kinderen uit achterstandssituaties. Voor een grote groep kinderen is dat onhaalbaar zonder hulp van buitenaf: "We zetten ons in voor weeskinderen, kinderen van verslaafde ouders, kinderen uit achterstandsgezinnen enzovoorts," vertelt Lenneke. Er zijn verschillende tehuizen gebouwd voor deze groep: "Je kunt je voorstellen dat leven in een groep van 80 kinderen uit lastige gezinnen moeilijk is, ook voor de begeleiding. De kinderen hebben liefde en aandacht nodig, maar hoe doe je dat, hoe ga je om met lastig gedrag en hoe geef je als verzorger ieder kind wat het nodig heeft? Dat zijn belangrijke vragen, waarin wij met onze kennis de begeleiders bijstaan."

De stichting bestaat nu zeven jaar en er zijn verschillende projecten gerealiseerd, zoals de inrichting van een peuterschooltje met themahoeken. Het zijn allemaal kleine, concrete projecten. Lenneke: "We hebben bewust zijn gecreëerd bij de mensen daar, over hoe ze kunnen nadenken over de ontwikkeling van kinderen. Daarbij hebben we geleerd aan te sluiten bij de behoeftes ter plaatse en hoe we de mensen bewust kunnen maken van dingen die beter kunnen." Een van de projecten van Filibata is het Damascus Learning Center, waar kleuters

uit de armste gezinnen worden opgevangen: "In het Learning Center krijgen de kinderen echt een basis, niet alleen met lezen en schrijven, maar ook doordat de kinderen hier met elkaar kunnen spelen. Ze leven hier helemaal op en zijn veel vrolijker als ze thuis komen," aldus Lenneke.

Kerk

De Filipijnen is een van de grootste katholieke landen ter wereld. Lenneke: "Alle sociale projecten worden uitgevoerd door de kerk. Ik denk dat het land zou instorten zonder de inspanningen van de priesters." Ook Filibata werkt nauw samen met de lokale kerkgemeenschap: "Wij ondersteunen bijvoorbeeld projecten die door father Boyet zijn opgezet. Dat is een bijzondere en inspirerende man, die zoveel mogelijk mensen wil helpen. Hij is heel idealistisch en als hij vindt dat iets moet gebeuren, dan doet hij het gewoon."

Adventsactie

Filibata is nauw betrokken bij de projecten die de stichting ondersteunt: "Per jaar gaan er twee of drie vrijwilligers namens de stichting ter plaatse kijken hoe het gaat. Zij voeren projecten uit en houden voor ons vinger aan de pols." Een van de nieuwe initiatieven is de ontwikkeling van een zomerschool voor de straat- en weeskinderen die worden opgevangen in het kindertehuis Bethlehem House of Bread. Het is een van de voorkeursprojecten van de Adventsactie dit jaar: "De zomervakantie is lang op de Filipijnen en verveling en 'de straat' liggen dan op de loer," aldus Lenneke. "Daarom willen de medewerkers van het opvanghuis graag een 'Zomerschool' organiseren. Ze kunnen de

kinderen dan creatieve workshops aanbieden en bijvoorbeeld een instrument leren bespelen. Ze krijgen gezien hun leefomstandigheden relatief weinig persoonlijke aandacht en juist door het leren van creatieve activiteiten kunnen ze zich ontwikkelen en krijgen ze zelfvertrouwen." De Adventsactie vraagt ook aandacht voor een ander project van Filibata. Lenneke: "In het Damascus Learning Center krijgen kleuters uit de armste gezinnen van de omgeving les. Vorig jaar is het gebouw van binnen helemaal gerestaureerd en opgeknapt, maar het dak is nu aangevreten door termieten. Het staat op instorten en is gevaarlijk voor de kinderen en onderwijzeressen. Er is dringend geld nodig om het dak te restaureren, zodat de kinderen en hun onderwijzeressen veilig kunnen leren, werken en spelen."

Hoe houden Lenneke, Karin en Janneke het vol naast drukke banen? "We hebben inmiddels zoveel opgebouwd, dat laat je niet zomaar weer vallen. Ik vind het bovendien heel leuk om dit samen met de twee andere bestuursleden te doen. En ik vind het mooi dat ik mijn kennis over de ontwikkeling en opvoeding van kinderen op zo'n dankbare manier kan toepassen." <

Interview: Margot de Zeeuw

Talenten van de toekomst: Hoe kunt u bijdragen?

Wilt u ook een steen(tje) bijdragen aan de ontwikkelingskansen van kinderen op de Filipijnen of aan een van de andere projecten? U kunt uw bijdrage overmaken op rekening 65.31.00.000 ten name van Adventsactie, Den Haag. Vermeld bij uw overschrijving uw voorkeursproject. Meer informatie over de Adventsactie vindt u op de website: >> www.adventsactie.nl

Lenneke Alink

November met zijn vallende bladeren, zijn vaak dichte mist, zijn steeds vroeger invallende duisternis, roept een wat melancholieke sfeer op en werkt sterk in op het gemoed van de mensen.

Vanouds was de vraag: wat zal de winter weer brengen en zullen straks de zon en het licht toch sterker blijken te zijn dan de duisternis en de nacht? Zal de aarde weer vrucht dragen en voedsel schenken? Zo werd men zich weer bewust van de broosheid en vergankelijkheid van al het leven.

Niet voor niets werd begin november Allerheiligen gevierd en Allerzielen herdacht, vaak met een bezoek aan het kerkhof om de graven van de dierbaren te bezoeken en er wat bloemen bij te zetten en een lichtje bij aan te steken en om terug te denken aan al die dierbare mensen met wie wij verbonden waren en die nu niet meer in ons midden zijn. Ze zijn niet uit ons hart, wij herinneren hun namen....

door Eleonora Hoekstra-Ros

In het decembernummer van de **Emmausparochie te Hilversum** was vorig jaar een kerstkaart bijgevoegd in een half A4 formaat. Het vignet van deze parochie: twee leerlingen van Jezus en Jezus zelf op weg naar Emmaus: de Emmaüsgangers die op weg zijn, was vergroot en als een afbeelding op een stomp kaars afgedrukt. De kaars was opgelicht en de achtergrond donker. Op de achterzijde hadden pastores en parochiebestuur van

de **Emmausparochie** een gedachte van H. Oosterhuis/A. Oomen afgedrukt. Er onder een kerstwens en een spreuk om over na te denken: Het licht van God maakt mensen doorschijnend. Tot verwondering van mensen wordt Hij onze reisgenoot.

De Goede Reden, het kerkblad voor de samenwerkende kerken in Almere-Haven, koos vorig jaar Kerstmis voor zijn kerstnummer een zilverkleurig omslagblad. Het zag er heel anders uit dan de traditionele rode omslag die veel parochiebladen gebruiken. In het nummer stond een glas-in-lood afbeelding van het kindje Jezus met Maria en Jozef in de stal. Verder kersttekeningen om de bladzijden te verluchten en kerstgedichten.

Nog maar enkele weken en de kerstdagen staan voor de deur. In **het parochieblad van Zeewolde** vragen het PCI en de Kerstactiecommissie om alvast te denken aan het samenstellen van een kerstpakket voor de mensen die op of rond het sociaal minimum moeten leven. In het kerstpakket mogen artikelen zitten die de kerstdagen een extra feestelijk tintje geven. Gedacht wordt aan een flesje wijn tot aan zaken voor een heerlijke maaltijd. Het pakket kan afgegeven worden op

vrijdag 23 december tussen 14.00 uur - 18.00 uur zaal de Kogge in Open Haven.

Wie kan er uit eigen tuin wat groen missen? De bloemengroep van de **parochies St. Joannes Evangelist, Kaag-Abbenes en O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen, Nieuw -Venep** doet alvast een oproep het groen uit de tuin te bewaren om de kerk in kerstsfeer te brengen. Volgende maand zit de kerk erom te springen. Tevens wordt het gebruikt om kerststukjes te maken tijdens de kerstinloop.

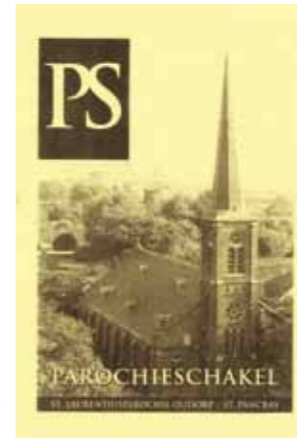

In het parochieblad **de Korrel van de R.K. Parochie in Amsterdam Zuidoost** staat een lijst met oproepjes van Stap Verder. Vier grote kerken hebben vorig jaar dit centrum opgezet voor mensen met vragen die in Nederland niet goed de weg weten en onvoldoende verblijfspapieren hebben. Er zijn twee hoofdactiviteiten: spreekuren en taallessen. Voor de lessen wordt voor de deelnemers concreet gezocht b.v. naar een goed kopieerapparaat om Nederlandse lessen te kopiëren, naar woordenboeken Nederlands-Engels en Engels-Nederlands of een paar zwarte heren kerkschoenen, maat 43. Aangeboden wordt er klushulp van b.v. behangen tot tuinonderhoud.

>> erikafeenstra@stapverder.org

In de **parochieschakel** treffen parochianen van de **St. Laurentiusparochie Oudorp/St. Pancras** een brief aan over de kerkenveiling op vrijdag 11 november met een oproep om kavels beschikbaar te stellen. Dat kan van alles zijn zoals gewone dagelijkse gebruiksartikelen: levensmiddelen, wijn enz. Daar worden pakketten van samengesteld die gewild zijn bij de bieders. Op de achterzijde van de brief staan voorbeelden van giften als kist stoofperen van een fruitkweker tot een weekend Parijs aangeboden door een reisbureau. Het belooft een gezellige avond te worden in wijkcentrum De Oever in Oudorp.

In het parochieblad **Haarlemmerliede** wordt vermeld dat de parochiegemeenschap in oktober jl. een rommelmarkt hield om aan gelden te komen voor het orgelfonds. Er was veel te koop van boeken tot leukernijen, jams en taarten. Ook was er een veiling van een schilderij voorstellende Spaarnwoude in een winters landschap, geschilderd door een Zaanse schilder. Naast de koffie en thee was er tijd voor een gezellige ontmoeting.

In Haarlem-Noord werd op 6 november jl. het nieuwe pastoraal team geïnstalleerd voor zeven parochies in het gebied van Haarlem-Noord tot het Noordzeekanaal in het noorden en Haarlemmerliede in het oosten. De feestelijke viering in de **H. Adelbertuskerk te Haarlem** gaf de parochianen en andere belangstellenden veel inspiratie om met elkaar door te gaan en een vast vertrouwen in Gods toekomst te hebben.

H. ADELBERTUS-PAROCHIE
Rijksstraatweg 26, 2022 DA Haarlem, telefoon: 023-5261626

Het parochieblad **Helm**, **twee torens...één parochie** beschrijft in zijn uitgave van oktober jl. hoeveel werk er wordt verzet voor de totstandkoming van een parochieblad, een misboekje of een Mini-Helm. Het artikel vertelt over de routing van een boekje. Eerst teksten zoeken of maken en de bijpassende liederen zoeken. De lay-out verzorgen. Er zijn dus heel wat mensen in touw om de parochiaan een verzorgd boekje aan te bieden. Naast de stencilgroep is ook de niet- en vouwgroep behulpzaam. De groepen willen graag dienstbaar zijn voor de kerk. Naast de stencilapparatuur staat in de stencilkamer ook een fotokopieerapparaat opgesteld, die voor een klein aantal gebruikt wordt. Er wordt in de **parochie van de H. Laurentius/H.Maria te Heemskerk** echt naar de kleintjes gekeken.

Zes...Een, het parochieblad van O.L.Vrouw van de Heilige Rozenkrans

meldde dat zijn parochie 375 jaar bestond en dat het de allereerste parochie van de Dominicanen was. In het jaar 1636 hebben zij, een heel andere tijd dan nu, hier een parochie gesticht. En toch is er zoveel hetzelfde als nu. Ook toen werden mensen geboren, werden verliefd en kregen kinderen. Er moest gewerkt worden voor het dagelijks brood en er werd afscheid genomen van mensen. En zowel toen als nu zochten mensen steun in het geloof, luisterden naar de verhalen uit de bijbel en werden geïnspireerd om te leven naar het voorbeeld van Jezus. De basis is en blijft hetzelfde. Een Kroniek zal binnenkort verschijnen. In deze periode neemt juist hun pastor afscheid en daarmee komt een einde aan de tijd dat een Dominicaanse priester aan het hoofd van een parochie stond.

In een kader met foto-afbeelding van de H. Salvator in het **parochieblad H. Augustinus van de zes geloofsgemeenschappen te Amsterdam** wordt de Salvatorgemeenschap er aan herinnerd dat het 45 jaar geleden is dat de Salvator gesticht werd. Na de Eucharistieviering worden allen uitgenodigd na inlevering van inschrijfformulier van een feestelijke lunch te genieten.

Uw rijk kome

Het valt op, dat de eerste drie regels van het Onze Vader (*Onze Vader, die in de hemel is; Uw naam worde geheiligd; Uw rijk kome*) gericht zijn op God. Telkens als we dit bekende gebed bidden, beginnen we met te erkennen dat Hij God is en wij mensen.

Kent u dat gevoel? Dat u zichzelf zo klein en nietig voelt in het grote heelal? Bijvoorbeeld bij een wandeling in de bergen? U ziet de prachtige natuur en de grote bergen om u heen en in de verte wellicht een paar andere wandelaars, die geworden zijn tot kleine stipjes. Soms is het goed om dit 'klein zijn' van ons mensen ook in geestelijke zin te beseffen.

Als we dan bidden in het Onze Vader *Uw rijk kome*, richten we ons op Hem en verlangen we met God mee, dat Zijn rijk zal komen. In de woorden van de YouCat (jongerencatechismus) nummer 520: *Wanneer we bidden 'uw rijk kome', vragen wij erom dat Christus, zoals Hij beloofd heeft, terugkeert en dat de heerschappij van God, die hier al is aangevangen, definitief doorbreekt.*

Ook in ons leven kunnen we open staan voor het koninkrijk van God. Paulus verwoordt het aldus aan de christenen van Rome: *Het koninkrijk van God is (...) gerechtigheid, vrede en vreugde door de Heilige Geest* (Rom. 14,17). En beter dan in een bekend lied van Taizé kan het niet

verwoord worden: *The kingdom of God is justice and peace and joy in the Holy Spirit.*

Come Lord and open in us, the gates of Your kingdom. (Vertaling: *Het koninkrijk van God is gerechtigheid en vrede en vreugde in de heilige Geest. Kom Heer en open in ons, de deuren van Uw koninkrijk*).

Open de deuren wijd voor Christus! De boodschap van de zalige Johannes Paulus II

Dit is een boekje dat net voor de Wereldjongeren-dagen is verschenen. Het bevat korte gedeelten uit verschillende toespraken van de vorige paus Johannes Paulus II bij allerlei verschillende gelegenheden. De paus spreekt daarin onder andere over Jezus, de verschillende roeping, de mensenrechten, Maria, de eucharistie, de vreugde en het lijden. Het is een klein boekje: ideaal om cadeau

te geven en geschikt voor diegenen die kennis willen maken met het gedachtegoed van Johannes Paulus II. Het boekje kost € 4,95 en is te bestellen bij boekhandel Berneboek

>> www.berneboek.com of Stichting Kerk in Nood, >> www.kerkinlood.nl

Geloven Nu deel 10 Jubileum editie over de geloofsbelijdenis

Geloven Nu is een methode om het geloofsgesprek in een kleine groep vorm te geven. In dit tiende deel, dat begin november verschijnt, heeft de redactie bijbelteksten gekozen aan de hand van de geloofsbelijdenis. Dit levert een boeiende serie bijeenkomsten op over God, Schepper en Vader, Christus, lijden en dood, verrijzenis, oordeel en vergeving. In de achtse bijeenkomst staat Frere Roger Schutz centraal.

Elk deel van *Geloven Nu* is onafhankelijk van de andere delen te gebruiken. De delen kosten € 15,- per stuk.

Voor startende groepen wordt het startersdeel aanbevolen (€ 8 per stuk).

Te bestellen via >> www.adveniat.nl of (088) 238 36 00.

Het bisdom Haarlem-Amsterdam is rijk aan migranten. Deze migranten geven kleur en dynamiek aan de katholieke kerk in zijn huidige vorm. Het missiesecretariaat wil in een serie interviews enkele van deze migrantengemeenschappen aan u voorstellen.

Deze maand: Parish of the Blessed Trinity in Amsterdam

Voor wie: Engelstalige migranten en expats

Waar: Kerk van de Heilige Familie, Amsterdam

Sinds: in 1958 is de Engelstalige parochie in Amsterdam opgericht, sinds 1996 draagt het de naam "Parochie van de Heilige Drie-eenheid"

Gemeenschap: iedere zondag tussen de 700 en 800 kerkgangers!

“Het eerste wat ik zocht toen ik 25 jaar geleden naar Nederland kwam, was een Katholieke kerk”, vertelt een van de vrijwilligsters van de parochie. Ik denk dat het een ervaring is die veel migranten met haar delen. In een omgeving waarin je iedere dag je best moet doen om je aan te passen aan een andere cultuur en een andere taal, voelt een kerk als iets wat hoort bij 'thuis'. Daar spreken de mensen jouw taal, daar word je gekend.

Thomas Murray ziet het als een opdracht van zijn kerk om een open deur te hebben. Hij is geboren in Ierland en grootgebracht in Cambridge, Engeland en sinds 1998 als priester verantwoordelijk voor de parochie. Mensen van ruim 50 nationaliteiten vinden hun weg naar de kerk. In het gebouw passen 400 mensen en daarom zijn er noodgedwongen iedere zondag twee diensten. Die zitten vol. Je kunt de opdracht van de open deur niet letterlijk genoeg nemen! In de afgelopen jaren heeft hij niet meer dan 13 uitvaarten gedaan, maar wel zo'n 600 kinderen gedoopt. Het is tekenend voor een jonge, levendige kerk. Veel collega priesters zullen jaloers op hem zijn.

In de parochie bruist het van activiteit. Er worden cursussen gegeven aan kinderen en volwassenen, er zijn zangkoren, er is een actieve club mensen betrokken bij 'Christian aid' (diaconie), voor projecten in ontwikkelingslanden wordt steeds twee maanden lang geld ingezameld, en ook doordeweeks wordt op drie dagen de Eucharistie gevierd. Veel parochianen willen graag actief iets bijdragen aan de gemeenschap.

Thomas Murray is trots op zijn vrijwilligers. "Ik ben goed geworden in delegeren. Wanneer ik iemand werk toevertrouw, geef ik hen daarvoor de volle verantwoordelijkheid. Dat geeft mij de handen vrij voor andere dingen. Ik ben een blij man, draag Jezus heel dicht bij me. Als je de Geest in alles als eerste laat komen, valt de rest vanzelf op zijn plek, ook in de gemeenschap. Het zal vast geen toeval zijn dat ik een voorliefde heb voor de zegen van de patroon van mijn geboorteland Ierland, St. Patrick;

De Heer zij voor u om u de juiste weg te wijzen.

De Heer zij achter u om u in de armen te sluiten en om u te beschermen tegen gevaar.

De Heer zij onder u om u op te vangen wanneer u dreigt te vallen.

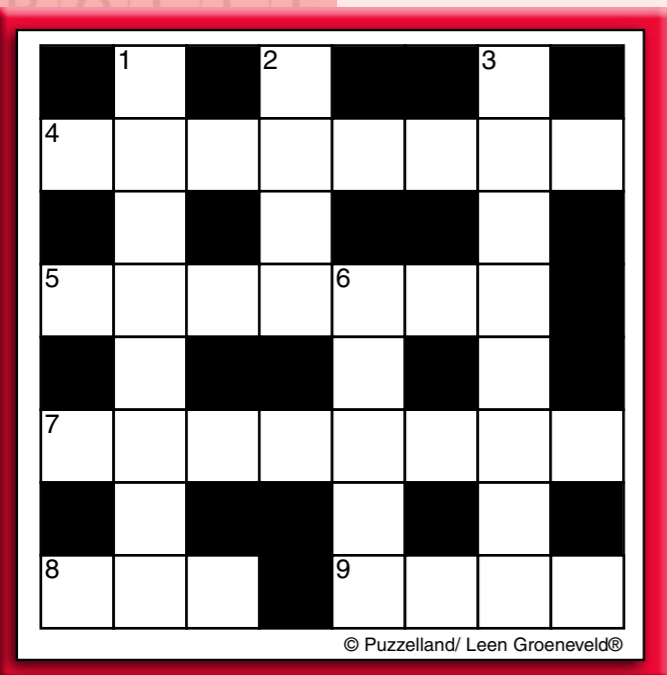
De Heer zij in u, om u te troosten als u verdriet hebt.

Hij omgeve u als een beschermende muur, wanneer anderen over u heen vallen.

De Heer zij boven u om u te zegenen.

Zo zegene u God, vandaag, morgen en in de eeuwigheid." <

'n beetje crypto

Horizontaal

4. Hij gelooft het wel in de bouw (8); 5. De bestemming van een staaf met geld (7); 7. De plaats van de kerk (8); 8. Gewicht met zelfkennis (3); 9. Tot slot is het nog een flinke afstand (4).

Verticaal

1. Des keizers baard(je) (8); 2. Vogel die (erg) verkouden kan worden (4); 3. Paarden (be)slaan (8); 6. Vredelievende prinses (5).

© Puzzelland/ Leen Groeneveld®

Samen met 'Adopteer een vroedvrouw'

Kersttentoonsstelling met bijzonder karakter bij Abdijkaarsen in Egmond

De tentoonstelling van kerststallen en -groepen, afkomstig uit alle werelddelen, trekt ieder jaar weer een groot aantal bezoekers naar Abdijkaarsen in Egmond. De komende expositie onderscheidt zich extra van de voorgaande jaren door de bijzondere samenwerking met de stichting Adopteer een Vroedvrouw, die zich inzet voor de opleiding van verloskundigen in Ethiopië. Het thema van de tentoonstelling luidt dan ook niet voor niets 'Verwondering'.

De tentoonstelling van kerstgroepen uit zeer uiteenlopende culturen is inmiddels een zeer gewaardeerde traditie in Egmond. Dit jaar wordt echter niet alleen aandacht gevraagd voor de kerstfiguren, maar ook voor een project dat werd opgezet door Roos Ament, vroedvrouw in Castricum. Abt Gerard Mathijsen: 'Roos Ament heeft jarenlang gewerkt voor Artsen Zonder Grenzen in Uganda en Ethiopië. Een paar jaar geleden, in 2009, heeft zij de stichting 'Adopteer een vroedvrouw' opgericht die fondsen inzamelt waarmee mannen en vrouwen, in Ethiopië, in staat worden gesteld om de opleiding tot verloskundige te volgen. En zo'n opleiding is bepaald geen luxe als je bedenkt dat er jaarlijks nog duizenden vrouwen overlijden in het kraambed terwijl dat in de meeste gevallen, met adequate medische hulp en verzorging, voorkomen had kunnen worden.'

blijven werken zodat de moedersterfte er effectief kan worden teruggedrongen.

Verwondering

Tijdens de kersttentoonstelling bij Abdijkaarsen worden bezoekers in de gelegenheid gesteld om kennis te maken met het werk van 'Adopteer een vroedvrouw' en kunnen ze, op een bijzondere plek, een kaars aansteken waarmee, op een symbolische manier, extra licht in de wereld wordt gebracht. De kaarsen kosten € 1,00 per stuk en de opbrengst wordt gebruikt voor het bekostigen van zogenaamde verloskoffers. In deze koffers zitten alle middelen die een verloskundige nodig heeft om de vrouwen op het platteland of in de dorpen te helpen bevallen. Abt Mathijsen: 'We hebben de tentoonstelling dus niet voor niets de titel 'Verwondering' meegegeven. Die verwijst natuurlijk naar de verwondering om de geboorte van de Christus, maar iedereen die een geboorte meemaakt of op kraamvisite gaat, weet en ervaart dat verwondering om het nieuwe leven zich als het ware automatisch aandient. Als je dan bedenkt dat dankzij het werk van 'Adopteer een vroedvrouw' zoveel vrouwen en kinderen kunnen worden gered, worden de verwondering en de blijdschap alleen maar groter.'

De opleidingen die 'Adopteer een vroedvrouw' financieel mogelijk maakt, vinden plaats aan het St. Luke Hospital and College in Wollisso, 150 kilometer ten zuidwesten van de hoofdstad Addis Abeba. Het ziekenhuis verzorgt een plattelandsgebied met maar liefst 1,5 miljoen inwoners. De opleiding tot verloskundige kost € 3.500 en op dit moment financiert de stichting de studie van dertig mensen. De verloskundigen die met de hulp van de stichting zijn opgeleid, verplichten zich ertoe om na hun studie een aantal jaren in de regio te

Verloskundige Roos Ament leidt in Ethiopië verloskundigen op en werkt natuurlijk actief mee in het ziekenhuis in Wollisso, waar de opleidingen plaatsvinden.

heid ook een bijzonder karakter. Zij zal worden verricht door pastoor Petros Berga, Ethiopiër en priester in ons bisdom. Onderdeel van de opening is ook een Ethiopische koffiecereemonie. Meer informatie over de stichting 'Adopteer een vroedvrouw' is te vinden op >> www.adopteereenvroedvrouw.org.

'Abdijkaarsen' is gelegen aan de Vennewatersweg 27, 1935 AR Egmond-Binnen. Er is ruime gratis parkeergelegenheid. De tentoonstelling is dagelijks geopend, ook op zondag, van 10.30 tot 16.30 uur. 1^e Kerstdag en 1 januari gesloten. De tentoonstelling is te zien van 11 november 2011 t/m 6 januari 2012.

Bijzondere opening

De opening van de kersttentoonstelling vindt plaats op vrijdag 11 november om 15.00 uur en kent bij deze gelegen-

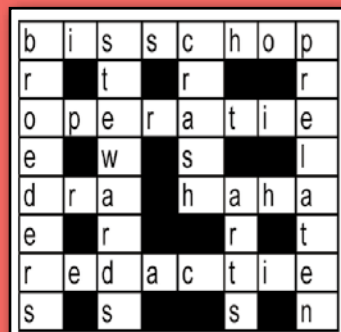
Winnaars crypto september 2011

W. Smit, Zuidermeer
Fam. I. Sanbrink, Amersfoort
Fam. Warmerdam, Assendelft

Hartelijk gefeliciteerd met uw prijs.

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

Oplossing oktober 2011

Waar leg je de klemtoon?

Waar leg je de klemtoon? Soms hoor je mensen zeggen: “De spoorbómen waren dicht!” Of: “Mijn vader werkte jaren bij Hoogóvens.” En bij de slager klinkt: “Doet u mij maar vijf slavinken!” De klemtoon legt men dus op de tweede in plaats van zoals gebruikelijk op de eerste lettergreep. Ook tijdens de lectorentrainingen die ik geef, klinkt dikwijls de vraag: “Waar moet je de klemtoon leggen?” Een voorbeeld. In het evangelie op het feest van Christus Koning (Matteus 25,31-46) horen wij onder meer: “...Want Ik had honger en gij hebt mij te eten gegeven...”. Moet de klemtoon nu komen te liggen op gij? Op mij? Of op eten?

Waar leg je de klemtoon? Het is een belangrijke vraag en het antwoord hangt af van wat je wilt duidelijk maken. In het Onze Vader bidden wij tot God: “Uw (Konink)Rijk kome...”. Waar leggen wij in deze bede uit het gebed dat Jezus zelf ons geleerd heeft, de klemtoon? Op (Konink) Rijk? Of op Uw? Maar allereerst: waar komt deze bede vandaan?

Kaddisj

Het Onze Vader komt inhoudelijk duidelijk overeen met het joodse Kaddisj-gebed. Jezus toont zich dus door ons “zijn Onze Vader” te leren overduidelijk als een trouwe jood. Het Kaddisj-gebed was een van de gebeden, waarin God als schenker van de Torah, de Wet beter Leefregels, werd geprezen. Het werd dikwijls na de lezing uit de Torah en de preek gebeden in de synagoge of het leerhuis. De preek eindigde vaak met een dringende oproep aan de mensen en een bede aan God om de wereld ten goede te veranderen en de messiaanse tijd naderbij te brengen. Daarom klinkt er in het kaddisj-gebed: “Moge Hij (God JHWH) Zijn koninkrijk vestigen in uw leven en in uw dagen en in het leven van het hele huis Israel. Snel en in nabije tijd!”. Later ging dit gebed een belangrijke rol spelen in rouwdiensten. Kinderen zeggen het als een van de ouders is overleden. Het is een teken dat de traditie doorgaat en dat jongeren op hun eigen manier de weg van de ouderen voortzetten.

Als wij bidden om de komst van Gods Koninkrijk, zijn we dan niet tevreden met Beatrix’ Koninkrijk? Onderzoek wijst uit dat de meeste Nederlanders tevreden zijn met hoe onze koningin haar ambt uitoefent. En wat stelt haar macht nog voor in onze constitutionele monarchie? Bovendien gaan er stemmen op om haar functie te reduceren tot het doorknippen van linten. Waar maken wij ons druk over? Maar als je terugdenkt aan de tijd van de absolute monarchen in Europa, die volstrekt willekeurig konden heersen? Je had geluk als de koning het goed voor had met zijn volk, maar als dat niet zo was?

Het koningschap heeft in de geschiedenis van Israel altijd een merkwaardige en dubbelzinnige rol gespeeld. Aanvankelijk was er geen sprake van koningen. Na de intocht in het beloofde land traden er “rechters”, beter “richters” op, charismatische mannen die leiding, richting aan het volk gaven. De omringende volken echter kenden koningen en ook het volk van Israel wilde gelijkvormig aan haar heidense burenen worden en de roep om een koning groeide. Je leest er boeiend over in het boek Richteren (hoofdstuk 9). Na de dood van richter Gideon wordt het volk weer afvallig en dient de afgod Baäl. Gideons zoon Abimelech roept zichzelf uit tot koning. Deze zoon draagt een merkwaardige naam. Abimelech betekent namelijk “Mijn vader is koning” en dat wilde Gideon, zijn vader, nu juist niet zijn!

Schaduw

Abimelech, aangetast door heidense machtswellust, doodt uit angst voor concurrentie al zijn broers, behalve zijn broertje Jotam. Die Jotam vertelt aan de mensen een fabel die kritiek op

Jan Miense Molenaar (1610-1668), *De bespottung van koning Jezus in de Sint Odulphuskerk te Assendelft*

zijn machtswellustige broer inhoudt. Het is het verhaal over de bomen die een koning willen zalven. Zij vragen aan de olijfboom: “Wil jij onze koning zijn?” Maar die wil niet. De vijgenboom wil ook niet, net zo min als de wijnstok. Geen van drieën wil heersen over de andere bomen. “Je gaat alleen maar zweven en komt in de lucht te hangen,” vinden zij. Dan vragen de bomen aan de doornstruik: “Wil jij onze koning worden?” De doornstruik antwoordt: “Als jullie mij werkelijk tot koning wilt zalven, kom dan maar schuilen in mijn schaduw!” Een belachelijke opmerking natuurlijk, want zo’n kale doornstruik biedt helemaal geen schaduw. Alleen JHWH de Allerhoogste, zingt psalm 91, biedt schaduw en bescherming. Zo wil deze fabel vertellen dat een koning – kijk maar naar de buurvölker, Israel! – niets anders doet dan een machtspositie innemen en deze verdedigen tegen zijn onderdanen in, ook als dat hun ondergang met zich meebrengt. Denk maar in onze dagen aan de heersers in de Arabische wereld! Abimelech komt – hoe kan het anders – tenslotte lelijk aan zijn eind.

Wat leert ons dit verhaal? Wat leert ons de bede “Uw (Konink)Rijk kome...” en waar leggen wij de klemtoon? Blijf altijd kritisch ten aanzien van alle machtsinstitu-

ten, die macht uitoefenen over mensen. Of het nu een absolute monarch is vroeger of presidenten, politici, leiders in onze dagen. Gebruiken zij hun macht om gezagvol te werken aan een leefbare wereld waar het goed is om te leven in vrede en rechtvaardigheid voor allen? Wie om zich heen kijkt, kan niet anders dan constateren dat zolang mensen doodgaan van de honger, rechteloos worden gemaakt, wij moeten blijven bidden dat Gods Koninkrijk ook door onze inzet handen en voeten krijgt. Bij ons bidden leggen we dus tegen al die mensonterende rijken van geld en macht in, de klemtoon op “Uw” en zetten er een uitroepteken achter, waarmee we recht doen aan de woorden uit het Kaddisj-gebed “Snel en in nabije tijd”.

Jezus wordt koning der joden genoemd. Zelfs koning van het heelal. En zijn kroon? Is die van goud? Nee, het is een doornkroon. Is die afkomstig van de doornstruik uit de fabel van Jotam? Zo maakt deze anti-koning ons duidelijk dat zijn koninkrijk niet van deze wereld is, maar van JHWH, Zijn Vader, die wil dat mensen tot hun recht komen. Waar leg je de klemtoon? Een bezoek aan de slager zet je op het goede been. <

Ko Schuurmans

Adventsactie 2011 in uitvoering

Dit jaar heeft ons veel onzekerheid gebracht als het gaat om onze financiële toekomst. Sommigen van u merken de negatieve gevolgen van de financiële crisis al in hun portemonnee en velen van ons zeggen zich onzeker te voelen.

Adventsactie vraagt uw aandacht en uw steun voor mensen in de derde wereld die deze onzekerheid ook ervaren. Om een voorbeeld te geven: door speculatie met voedsel zijn de prijzen sterk gestegen. Als meer dan 70% van je inkomen als gezin nodig is voor het dagelijks levensonderhoud is een verdubbeling van bijvoorbeeld de suikerprijs in Uganda of een bijna verdubbeling van de rijstprijs in Malawi een ramp voor gewoon huishouden. We moeten blijven werken aan het versterken van de pastorale, sociale en economische ontwikkeling van de armsten in de wereld.

Internationale solidariteit tussen gelovigen is een manier om op mensenmaat hulp te bieden. Adventsactie ondersteunt kleinschalige projecten gericht op de verbetering van de levenssituatie van kwetsbare mensen. We doen dat door aan te sluiten bij initiatieven die zij zelf nemen en die bewezen hebben effectief te zijn. We werken samen met betrouwbare kleine organisaties in Nederland die met weinig kosten een verschil kunnen maken: betere gezondheidszorg, onderwijs voor kinderen die anders geen of slecht onderwijs zouden krijgen, versterken van de sociale en economische positie van

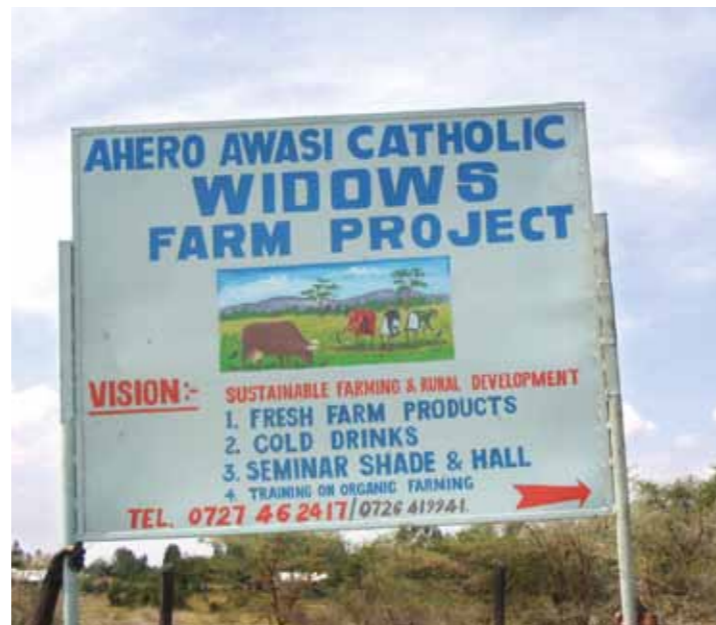
vrouwen, betere landbouwtechnieken en, heel belangrijk, watervoorzieningen.

Iedere parochie besteedt aandacht aan de Adventsactie en kan ervoor kiezen om een specifiek project te adopteren. Omdat uw bijdrage kostbaar is willen wij laten zien dat het kerkelijk ontwikkelingswerk met weinig kosten veel kan bereiken. We hopen dat u in deze onzekere tijden het signaal wil afgeven dat u niet bezuinigt op de armsten in de wereld. Onze kerk kan daarin een voorbeeld stellen dat anderen in onze samenleving te denken geeft. Wilt

u zelf een project adopteren of zoekt u meer informatie: kijk dan op de site >> www.adventsactie.nl.

Dank voor uw vertrouwen! <

Matthieu Wagemaker pr
Voorzitter Bisschoppelijke Adventsactie

MOV Ontmoetingsdag

Veel mensen in ons bisdom zijn vaak jarenlang actief op het gebied van Missie, Ontwikkeling en Vrede, veelal achter de schermen. Juist dit MOV werk is een manier om een verschil te maken en onze parochies in contact te brengen met de grotere wereld en wereldkerk. Onze bisschop Mgr. Punt hecht veel waarde aan het MOV werk. Als blijk van waardering heeft hij ruim 70 aanwezigen toegesproken op een MOV ontmoetingsdag op 8 oktober in Heiloo. Pr Matthieu Wagemaker heeft zijn ervaringen in diverse landen gedeeld en een film getoond van zijn reis naar Burundi in 2010. Desirée Rasenberg heeft uitgelegd waarom haar

stichting Pure Jute een samenwerking is aangegaan met de Bisschoppelijke Adventsactie en Evert Veldman heeft het visiedocument van het missiesecretariaat voor de komende twee jaar gepresenteerd. Alle pastores van ons bisdom zullen het visiedocument ontvangen en daarnaast een kopie van de getoonde film over Burundi. Wij hopen dat het de pastores van het bisdom Haarlem-Amsterdam zal inspireren om met hernieuwde passie de MOV groepen te ondersteunen en het missionaire karakter van de wereldkerk uit te dragen. <

1

< **1. Bonifatiusdag met onderscheiding voor Ben Hartmann**

Zo'n honderd deelnemers volgden op zaterdag 15 oktober het symposium bij gelegenheid van het 12,5 jarig bestaan van het Sint Bonifatius-instituut over kerk en media. Prominente sprekers, waaronder Antoine Bodar en Anke Bisschops, belichtten langs verschillende elkaar goed aanvullende invalshoeken de niet altijd gemakkelijk verlopende verhouding tussen Kerk en Media en kwamen tot de conclusie dat de Kerk hierop beleid moet ontwikkelen. Studieleader en vice-directeur drs. B. Hartmann werd door de Bisschop van Haarlem-Amsterdam onderscheiden met de Bavopenning wegens zijn grote verdiensten voor de ontwikkeling van het Instituut. >

3

< **2. G. Bruggink nieuwe rector Tiltenberg**

Mgr. Punt heeft drs. G. Bruggink benoemd tot rector van De Tiltenberg. De benoeming gaat formeel in op 1 januari, de komende periode zal de nieuwe directeur zich gaan oriënteren. De benoeming werd nodig nadat paus Benedictus XVI mgr. dr. Hendriks, de huidige rector, had benoemd tot hulpbisschop. >

4

< **3. Sinterklaas gaat voor groen!**

Pure Jute introduceert de duurzame 'zak van Sinterklaas'
Was rood traditioneel de kleur van onze Goedheiligman, vanaf dit jaar kiezen bewuste Sinterklazen voor groen! Niet als het gaat om hun 'tabberd', wel als het gaat om de befaamde en voor sommigen zelfs beruchte – jute zak. *Pure Jute* introduceert voor de Nederlandse Sinterklazen een duurzame jute zak: "de eerlijke zak van Sinterklaas" is geheel geproduceerd volgens fair trade principes van biologische jute. De opbrengsten van de verkoop komen ten goede aan kleinschalige ontwikkelingsprojecten, onder meer in India en Bangladesh. Bewuste Sinterklazen, die dit jaar niet alleen willen krijgen, maar ook iets willen teruggeven, kunnen de 'groene' zak bestellen bij *Pure Jute*, email: >> info@purejute.com. De zak kost € 10.00 per stuk incl. BTW, excl. Verzendkosten. >

5

>

< **4. Catechetische impulsmiddag op 7 oktober jl.**

Op vrijdagmiddag 7 oktober jl. bezochten ruim 50 mensen de catechetische impulsmiddag in het Julianaklooster in Heiloo. De middag stond in het teken van de pre-catechese of eerste verkondiging. Na een algemene inleiding konden er workshops gevolgd worden waarin diverse materialen en cursussen (met name voor volwassencatechese) aan de orde kwamen. Van de boekentafel van Adveniat en de mogelijkheid tot onderlinge uitwisseling werd volop gebruik gemaakt. Mocht u geïnteresseerd zijn in een korte beschrijving van deze materialen, laat u dit dan weten via >> mspruit@bisdomhaarlem-amsterdam.nl >

< **5. Eerste steen "De Tiltenberg"**

Kardinaal Raymond Burke heeft op maandag 7 november, het Hoogfeest van Sint Willibrord, de eerste steen ingemetseld van de uitbreiding van "De Tiltenberg" in Vogelenzang. De kardinaal, die prefect is van de Apostolische Signatuur, het hoogste rechtscollege van de Kerk, vierde aansluitend de liturgie en hield een lezing over het belang van de Eucharistische aanbidding voor de vorming van de priester. De kardinaal werd ontvangen door mgr. dr.J. Punt en mgr. J. van Burgsteden SSS. Bij deze extra-feestelijke Willibrorddag waren onder meer te gast: mgr. dr. François Bacqué, apostolisch nuntius in ons land, mgr. dr. W. Eijk, aartsbisschop van Utrecht, en de Utrechtse hulpbisschop mgr. drs. H. Woorts. <

Mag ik even?
Geachte redactie,
In het blad *Samen Kerk* las ik het artikel over de kerk in Diemen. Op p. 10 zag ik onder de afbeelding van het schilderij *De bevrijding van Sint Petrus uit zijn boeien*, een foutje: het jaartal 1700 moet zijn rond 1770. Het schilderij is niet exact te dateren maar het zal rond dit jaar zijn dat Beschey dit werk produceerde. In 1700 was Beschey nog niet geboren.
Ellen van Meurs

Bergrede is onze basis

Er is geen tekst die zo wereldwijd bekend is als de Bergrede. De Russische schrijver Tolstoi meende zelfs dat precies in de Bergrede het christendom het zuiverst aan het woord kwam: pacifistisch, met open oog voor de armen, bereid tot belangeloze inzet voor de naaste en onbezorgd als de bloemen op het veld. Gandhi sloeg eens de bijbel open, natuurlijk precies bij de Bergrede, en zei tegen de Engelse lord Irwin: "Als we zó leven, zijn de problemen opgelost, niet alleen in onze beide landen, maar in heel de wereld".

Psychologen wijzen op de ingewortelde neiging van mensen om anderen te beoordelen en wijzen voor een remedie naar de Bergrede: "Oordeel niet, opdat je niet geoordeeld wordt. Filosofen vertellen ons dat het zondebokmechanisme de oorsprong van alle geweld is en alweer is er de Bergrede als tegenstem. "Kijk allereerst naar de balk in eigen oog".

De universele ethische oriëntatie van de Bergrede is dus algemeen bekend, maar geldt dat ook voor de joodse achtergronden? Dat kon wel eens tegenvallen: nogal wat studies willen juist aantonen dat de Bergrede het jodendom telkens weer overstijgt. Onlangs is een boek uitgegeven ter nagedachtenis aan rabbijn Yehuda Aschkenasy, de rabbijn die zoveel generaties theologiestudenten over het jodendom heeft onderricht. Het boek: *Balk en splinter*, verkrijgbaar bij stichting Pardes (>> www.folkertsmastichting.nl), is geschreven door Marcus van Loopik. Het biedt een schat aan joodse achtergronden. De auteur daagt de lezer uit: wat is liefde voor je vijand? Kan dat eigenlijk wel, of is dat een verheerlijking van het kwaad? Tegelijkertijd laat hij allerhande verwante joodse teksten de revue passeren.

Leerhuizen

Marcus van Loopik doet dat niet om de Bergrede alsnog van het unieke karakter te beroven. Wel wil hij terecht een nieuw zondebokmechanisme bestrijden: namelijk dat het jodendom telkens als negatief contrast moet dienen voor de ethische leer van de Bergrede. Door met een beroep op de Bergrede het jodendom telkens als ethisch onder de maat voor te stellen, zou de Bergrede zelf weer in het tegendeel verkeren! Dit boek laat aan de hand van heldere detailstudie zien hoezeer de leer van Jezus is geworteld in de lessen van Bijbelse profeten, in de verhalen over joodse wijzen en in ethisch-religieuze wijsheidspreuken die tot de kern van het jodendom behoren. Ideaal voor leerhuizen!

Hoe deze leer via de Bergrede heel de mensheid heeft bereikt, is een groot wonder. Natuurlijk gaat het er niet om zich vervolgens als christen trots op de borst te slaan met het bezit van deze Bergrede. Het bezit van deze onuitputtelijke ethisch-religieuze wijsheidspreuken is immers precair: het échte grote wonder

voltrekt zich op het moment dat mensen zich ernaar gaan gedragen! Liever nog: op het moment dat ik me van mijn oneindige verantwoordelijkheid bewust ben. Die verantwoordelijkheid mag ik niet van de ander eisen en is geen algemeen geldende ethiek, maar *lifnim misjoerat ha-din*, zoals de rabbijnen zeggen: voorbijgaan aan waar ik recht op heb. Het gaat om die ethische grondhouding, die ik alleen van mezelf kan vragen en die leidt tot handelen met compassie.

Een voorbeeld: je ziet wel de splinter in het oog van de ander, maar niet de balk in je eigen oog. Akkoord: we zien fouten veel gemakkelijker bij een ander dan bij onszelf. Ik heb een balk in eigen oog. Maar kan een ander nu ook die balk in mijn oog zien? Zeker niet, want op dat moment zou hij ook door de Bergrede worden terecht gewezen: je ziet wel de splinter in het oog van de ander, maar niet de balk in je eigen oog. De ander heeft in eigen oog een balk, al weet ik dat niet, omdat hij voor mij de ander is. Het gaat dus om een surplus aan verantwoordelijkheid die bij mij begint.

Dit alles is niet bij wet af te dwingen, want de wet geldt voor ieder gelijk. Hier gaat het om een meer dan het gewone, om een surplus aan verantwoordelijkheid die voor mij geldt, maar die ik niet van de ander mag eisen.

Stoorzender

Wat is nu de consequentie van dit alles voor ethiek en politiek? Allereerst dit: het vrijheidsidee dat ik mag doen wat ik wil zolang ik de ander maar niet schaadt, schiet te kort. Al gaan heel wat politieke theorieën en zelfs levensbeschouwingen van dat vrijheidsidee uit, de ander verschijnt hier alleen maar als stoorzender van mijn vrijheid. Dit vrijheidsidee dat heel de Westerse filosofische traditie kenmerkt, is feitelijk gebaseerd op de oorlog, waarin de ander mij bedreigt. Het gaat er dus om een vrijheidsidee te ontwikkelen dat tegen de evidentie van de oorlog in denkt en dat de andere mens ziet als constitutief voor mijn vrijheid in plaats van louter als bedreiging.

Moeilijk? Misschien, maar de Bergrede is in elk geval geen vrome prietpraat die geen stand houden voor de realiteit. Het gaat om niets meer of minder dan om de grondslag van onze samenleving. <

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholieke Theologie te Utrecht.

Yehuda Aschkenasy en Marcel Poorthuis in Stichting Pardes.

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden
 Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
 Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
 Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
 mob. 06-539 691 11 | info@begraafplaatservice.nl

Vreeker
 Begraafplaatservice BV

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
 voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
 Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
 www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de BGNU uitvaartverzekeringen

PRONK BOUWT MET MEERWAARDE

PRONK BOUWBEDRIJF BV
 nieuwbouw
 verbouw
 restauratie
 onderhoud

PRONK LEIDERS BV
 leidekwerk
 lood-, koper- en zinkwerk
 aanbrengen van ladder- en klimhaken

Machinestraat 2,
Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 39 13 74
Fax (0226) 39 20 32
E-mail: info@pronkbouw.nl
Website: www.pronkbouw.nl

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de Monumentenwacht Noord-Holland. Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkomschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
 info@bouwadviesgrootland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
 Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Monumentenwacht Noord-Holland

Bouwkundige inspecties en adviezen aan particulieren, ondernemingen, stichtingen en overheden over monumentale gebouwen in Noord-Holland

- Beoordeling van offertes en prijsopgaven
- Bereikbaarheids- en veiligheidsplannen

info@monumentenwachtnoordholland.nl
 www.monumentenwachtnoordholland.nl

T: 075 6474588
 F: 075 6474593
 Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
 Postbus 79, 1520 AB Wormerveer

Familiedag Bisdom Haarlem-Amsterdam

Met 120 deelnemers, een daverend kinderprogramma, een boeiende spreker en een spectaculaire musical kan met plezier worden teruggekeken op de Familiedag van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

De dag begon met koffie en gebak. Al snel gingen de kinderen naar de subprogramma's voor de verschillende leeftijd. In de ochtend verzorgden de KISI-kids het kinderprogramma met dans en zang, en vanzelfsprekend ook een inhoudelijk gedeelte. De volwassenen konden luisteren naar Prof. Alfons Vansteenwegen, een bekende spreker en schrijver. Het onderwerp in de ochtend was "Liefde is een werkwoord", vernoemd naar zijn gelijknamige bestseller. Zijn verhaal werd boeiend geïllustreerd met (geanonimiseerde) voorbeelden uit zijn praktijk van psychotherapie. Dat was regelmatig aanleiding tot komische tafereel, waarin de toehoorders zich duidelijk konden herkennen. Door zijn manier van spreken vloog de tijd om.

koekjes bakken, buitenspel, knutselen en kruisjes maken van wasknijpers. Voor de volwassenen begon de tweede sessie met Alfons Vansteenwegen, ditmaal over het onderwerp "Liefde vraagt tijd". Wederom met duidelijke voorbeelden en ook een opdracht voor de aanwezige echtparen.

Kent u kinderen die ook creatief bezig willen zijn met het geloof en zo ook het geloof kunnen verdiepen? Mail naar de organisatorische coördinator te Heiloo (Liesbeth van Gool): >> liesbeth@olvertlood.nl

De Eucharistieviering op het midden van de dag werd gecelebreerd door onze bisschop Mgr. Punt. Het aantal zitplaatsen in de kapel was (helaas) niet helemaal genoeg, enkelen hadden achterin een staanplaats. In de middag kon worden genoten van een "lunch++". De lunch was duidelijk een gezellig samenzijn, waarin de ontmoeting met elkaar voorop stond. De kinderen konden zich tijdens de lunch inschrijven voor verschillende workshops:

De dag werd afgesloten met de KISI-kids musical "De ongelooflijke comeback" in de grote kapel van het Heiligdom. De toeschouwers konden genieten van anderhalf uur dans, muziek en toneel door kinderen van 6 tot 18 jaar. Het thema van de musical was de verrijzenis van Christus, verteld op een eigentijdse manier. Na de musical konden kinderen zich inschrijven voor het KISI-kids project dat in januari in Heiloo van start gaat.

Wilt u nagenieten van de dag? Op >> www.hoeksteen.org staan meer foto's en een gecompileerde video. <

Verlag eerste vormingsweekend voor jongeren

Samen met de bisdommen Utrecht en Den Bosch organiseert het bisdom Haarlem-Amsterdam drie vormingsweekenden voor jongeren. Het eerste weekend werd van 14 tot en met 16 oktober jl. gehouden in Nieuwkuijk, en werd bezocht door ongeveer 40 jongeren. Er volgen nog twee weekenden in december (eveneens in Nieuwkuijk) en februari (in Vogelenzang). Hieronder volgt een korte impressie van het eerste weekend.

Schitterend weer, mooie inleidingen en vieringen, ruimte voor groepsgesprekken en individuele gesprekken met een geestelijk begeleider, met de nodige ontspanning, vormden de ingrediënten van dit vormingsweekend.

Dat de weekenden voldoen aan een behoefte van jongeren bleek toen op zaterdagmiddag al door enkele deelnemers geïnformeerd werd of er volgend jaar weer dit soort verdiepingsweekenden zouden worden georganiseerd. Een ander vond dat 'er wel 5 van dit soort weekenden per jaar mogen plaatsvinden!'. Het weekend werd zondagmiddag afgesloten met de H. Mis waarbij

Mgr. Hurkmans hoofdcelebrant was.

De drie vormingsweekenden vormen samen een aanbod voor jongeren om zich te verdiepen in het katholieke geloof en daarin te groeien. Het tweede weekend vindt van 9-11 december 2011 plaats, opnieuw in Nieuwkuijk. Het derde weekend vindt van 3-5 februari plaats op de Tiltenberg in Vogelenzang. Aanmelden voor deze twee laatste weekenden kan nog, maar is beperkt mogelijk. Meer informatie via [>> jongeren@bisdomdenbosch.nl](mailto:jongeren@bisdomdenbosch.nl)

Met JOP en Jong Katholiek naar Taizé in Berlijn

JOP en Jong Katholiek organiseren gezamenlijk busvervoer naar de Europese Ontmoeting van Taizé, eind dit jaar in Berlijn. De jaarlijkse Ontmoeting is van 28 december t/m 1 januari. We hopen dat veel jongeren die er bij waren in Rotterdam, ook in Berlijn weer van de partij zijn, en dat anderen Taizé dit jaar voor het eerst mogen ontdekken.

De Europese Ontmoeting is een jaarlijks terugkerend evenement. De broeders van de Franse gemeenschap Taizé nodigen jongeren ieder jaar in een andere Europese stad uit om samen de jaarwisseling door te brengen. Je ervaart als deelnemer de gastvrijheid van de lokale bevolking en kunt Gods aanwezigheid ontdekken in een stad die open staat voor mensen van verschillende tradities, culturen en religies. Het programma bestaat uit o.a. vieringen, ontmoetingen en workshops.

Dagprogramma

De bussen uit Nederland vertrekken op 27 december naar Berlijn. In Duitsland word je ondergebracht bij een gastgezin in Berlijn of omstreken, of misschien in een school, kerk of sporthal. Elke ochtend kom je samen met jongeren uit de parochie of gemeente waar je te gast bent. In de middag komt iedereen bij elkaar in grote hallen, om gezamenlijk te eten en te bidden met de broeders van Taizé. In de middag zijn er verspreid over de stad workshops.

Reiskosten

De Europese ontmoetingen zijn vooral bedoeld voor jongeren tussen 17 en 35 jaar. De reis kost € 170,-. Voor deelnemers ouder dan 35 jaar komt er een bedrag van € 40,- bij.

De belangrijkste info op een rijtje:

Vertrek: Dinsdag 27 december 2011, om 22.00 uur (vertrektijd onder voorbehoud).

Aankomst in Nederland: Zondag 1 januari 2012, om 21.00 uur.

Opstapplaatsen: Utrecht en Enschede, bij voldoende aanmelding is vertrek vanuit andere plaatsen mogelijk.

Kosten: € 170,-

Aanmelding: via [>> taizeinnederland@live.nl](mailto:taizeinnederland@live.nl)

Contact: Dorien Keus, [>> d.keus@jop.nl](mailto:d.keus@jop.nl)

De gemeenschap van Taizé (Frankrijk) telt een honderdtal broeders, katholiek en van verschillende protestantse afkomst, uit bijna dertig landen. Uit alle werelddelen komen jongeren massaal naar Taizé om deel te nemen aan de wekelijkse ontmoetingen. Een verblijf in Taizé is een mogelijkheid om naar gemeenschap met God te zoeken door het gemeenschappelijk gebed, het zingen, stilte en persoonlijke bezinning.

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam

Kruisweg 63 > 2011 LB Haarlem

[t] 023 511 26 35 > [e] info@jongbisdomhaarlem.nl

JONGEREN
pastoraat

Bisdom van Haarlem

Agenda

- >> 18-20 november Diaconaction 2011 Heel Nederland
- >> 26 november Start cursus Verdiep je Geloof a.d.h.v. de YouCat en Catechismus De Tiltenberg, Vogelenzang
- >> 9-11 december Vormingsweekend 2 Mariapoli, Nieuwkuijk
- >> 23 december Kerstfeest voor jongeren Langedijk
- >> 3-5 februari 2012 Vormingsweekend 3 De Tiltenberg, Vogelenzang
- >> 12 februari 2012 Jongerenactiviteit
- >> 17 maart 2012 Stille Omgang Amsterdam
- >> 1 april 2012 WereldjongerenDAG
- >> 14 april 2012 BAVO dag Haarlem
- >> 16 mei 2012 Nachttocht naar Heiloo Vanuit diverse plaatsen
- >> 26 mei 2012 Diocesane vormselviering Heiloo
- >> 17 juni Jaarafsluiting Kortenhoeve

Meer informatie via www.jongbisdomhaarlem.nl

Eén keer per jaar is er een grote jongerenontmoeting in een Europese stad.

Stille Omgang 2012

Zet deze datum alvast in je agenda: het jongerenprogramma bij de Stille Omgang op 17 maart 2012! Het programma wordt deze keer gehouden in de Nicolaaskerk in Amsterdam (de grote kerk tegenover het Centraal Station van Amsterdam).

Om alvast in de stemming te komen, is hier de poster!

Meer posters kun je aanvragen via [>> info@jongbisdomhaarlem.nl](mailto:info@jongbisdomhaarlem.nl)

Onbekende geschiedenis (56)

Dhr. Piet Koomen uit Wervershoof heeft met een aantal leden van de Stichting Oud Wervershoof een partij glasnegatieven geordend, die te voorschijn zijn gekomen bij het Westfries Archief in Hoorn. De foto's zijn in de periode van circa 1945-1950 genomen door de plaatselijk fotograaf Nico Bot.

Eén daarvan is een opname uit het "Rijke Roomse Leven" van een aantal onbekende misdienaars. De foto zal vermoedelijk genomen zijn in West-Friesland, maar waar en wie het zijn is nog onbekend. Een leuk detail van de foto is de lengte van de toogjes, die zo te zien bij sommigen wel wat aan de korte kant is. Herkent u de jongens op de foto, of mogelijk staat u er zelf wel bij? Stuur uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: >> ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onbekende geschiedenis (55)

Het is gelukt om de naam te achterhalen van de door dhr. Stef Veerhuis uit Uithoorn ingezonden foto met een tot dan toe voor hem onbekende priester. En dat is te danken aan mw. H. Verhaar-Egbers, die zonder enige twijfel de naam van kapelaan Welling noemde. Bij hem had zij in de parochiekerk van Sint Jan de Doper aan de Schans te Uithoorn op 19 maart 1939 haar Eerste Heilige

Communie gedaan. Voor de zekerheid had ze nog een vriendin geraadpleegd die ook op deze dag deel had uitgemaakt van de groep communicantjes, en ook zij bevestigde de goede oplossing. Een daarop volgende speurtocht in bisschoppelijke archieven maakte duidelijk dat het hier gaat om Joannes Theodorus Welling. Hij werd geboren te Didam op 9 april 1906 en tot priester gewijd op 22 juli 1934. Een maand later, op 24 augustus 1934, werd hij benoemd tot kapelaan te Uithoorn. Hier bleef hij werkzaam totdat hij op 28 juni 1940 vertrok naar Delden. Hij ontving zijn pastoorbenoeming op 2 april 1954 voor de parochie van de H. Leonardus te Oosterhout, gelegen in de Oost-Betuwe in Gelderland. Hij gaf ook godsdienstles op school en menig oud-leerling herinnert zich dat voor de Plechtige Heilige Communie de hele catechismus uit het hoofd opgezegd moest worden bij de pastoor op de pastorie. Dat gebeurde met bibberende knieën en na een slapeloze nacht. Na een langdurige ziekte overleed hij te Nijmegen op 6 mei 1961 in de nog jonge leeftijd van 55 jaar. Al die jaren is hij priester geweest van het Aartsbisdom Utrecht, waartoe tot 1956 ook de parochie Uithoorn behoorde. Bij de reorganisatie van de bisdommen kwam in dat jaar 1956 Uithoorn bij het Bisdom Haarlem. (Met dank aan dhr. Frans Spaan van de parochie H. Leonardus te Oosterhout).

Onbekende geschiedenis (54)

De door mw. Polizzi uit Schagen ingestuurde foto uit het dagblad "De Telegraaf" van zaterdag 15 februari 1997 met een oude foto van "Spaarnestad", met als onderschrift: "De vastentrommel gaat open: 1939, kinderen drommen samen bij het uitdelen van snoep op de eerste zondag tijdens de vasten. Allemaal verleden tijd." heeft nog steeds geen reactie opgeleverd. Het zal dus helaas een vraagteken moeten blijven.

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.